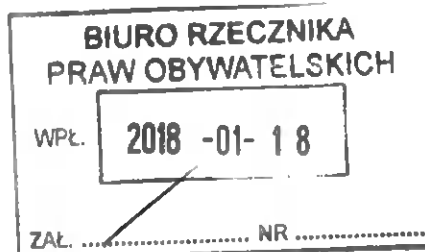

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 16 stycznia 2018 r.

DKO-WOK.4030.236.2017.JG

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

(dot. sprawy znak: VII.7030.5.2017.KD)

Szanowny Panie Ministrze,

rozwiązania systemowe w edukacji zapewniają każdemu uczniowi (bez wyjątku) bezpłatną realizację obowiązku nauki w szkole, znajdującej się w sieci szkół publicznych.¹

Należy podkreślić, że przyjęte rozwiązania kształtują definicję „zasady powszechnej dostępności publicznych przedszkoli, szkół i placówek”, jako podstawę do ubiegania się o przyjęcie do wybranego przedszkola, szkoły albo placówki na równych, przejrzystych i możliwych do spełnienia warunkach, lecz bez gwarancji, że osoba zainteresowana zostanie przyjęta do wybranej jednostki (o ile nie jest to szkoła podstawowa z wyznaczonym obwodem).

W tym celu, zgodnie z art. 39 ust. 7 ustawy Rada powiatu ustala plan sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz sieć szkół ponadgimnazjalnych i klas dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych w szkołach ponadpodstawowych do czasu ich wygaśnięcia, tak aby umożliwić młodzieży zamieszkującej na obszarze powiatu, realizację obowiązku nauki².

Ustalenie planu sieci ww. publicznych szkół, następuje po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty o zgodności planu z ww. warunkiem.

¹ art. 39 ust. 7 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm.)

² Art. 308 ust. 1 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 z późn. zm.)

Zatem, nadrzędnym obowiązkiem każdego powiatu jest realizacja potrzeb edukacyjnych młodzieży zamieszkałej na terenie danego powiatu na zasadzie powszechnej dostępności.

W kwestii przygotowania szkół na przyjęcie dwóch roczników uczniów – VIII klas szkoły podstawowej i III klas gimnazjum informuję, że Ministerstwo Edukacji Narodowej zaprojektowało w ustawach: Prawo oświatowe i Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe rozwiązania przejściowe zmierzające do osobnego przeprowadzenia postępowania rekrutacyjnego dla absolwentów gimnazjum i osobnego dla absolwentów ośmioletnich szkół podstawowych.

To oznacza, że postępowanie rekrutacyjne na rok szkolny 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020 do szkół dla absolwentów gimnazjów będzie przeprowadzane na dotychczasowych zasadach (art. 151 ust. 4; art. 157 ust. 4; art. 167 ust. 3 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe).

Jednocześnie w postępowaniu rekrutacyjnym na rok szkolny 2019/2020 będą po raz pierwszy uczestniczyć absolwenci ośmioletnich szkół podstawowych. W ich przypadku po raz pierwszy zastosowane zostaną nowe przepisy rozdziału 6 projektu ustawy Prawo oświatowe.

Postępowanie rekrutacyjne na rok szkolny 2019/2020 dla absolwentów gimnazjum oraz ośmioletniej szkoły podstawowej będzie przeprowadzane odrębnie dla kandydatów będących absolwentami:

- 1) dotychczasowego gimnazjum;
- 2) ośmioletniej szkoły podstawowej.

Reasumując, absolwenci dotychczasowego gimnazjum i ośmioletniej szkoły podstawowej nie będą rywalizować w rekrutacji do szkół, o te same miejsca, ponieważ każda z tych grup będzie ubiegać się o przyjęcie na wolne miejsce w szkole przewidziane tylko dla absolwenta konkretnej szkoły.

W rekrutacji na rok szkolny 2017/2018 szkoły ponadgimnazjalne, w szczególności te najczęściej wybierane przez absolwentów gimnazjów, przyjęły porównywalną liczbę uczniów jak w latach 2014/2015 - 2016/2017. Te same szkoły na rok szkolny 2019/2020 planują zorganizować porównywalną liczbę miejsc osobno dla absolwentów gimnazjów i osobno dla absolwentów ośmioletniej szkoły podstawowej, co oznacza, że przygotowują się do przyjęcia większej liczby kandydatów. Obrazuje to poniższa tabela opracowana na podstawie danych z kuratoriów oświaty:

Lp.	Pełna nazwa szkoły ponadgimnazjalnej	Postępowanie rekrutacyjne na rok szkolny						Potencjalna liczba miejsc w postępowaniu rekrutacyjnym na rok szkolny 2019/2020 dla absolwentów	
		2014/2015		2015/2016		2016/2017		GIMNAJUM	SZKOŁY PODSTAWOWEJ
		Liczba kandydatów	Liczba przyjętych	Liczba kandydatów	Liczba przyjętych	Liczba kandydatów	Liczba przyjętych		
1.	XIV Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Warszawie	281	180	274	180	304	242	212	212
2.	II Liceum Ogólnokształcące im. S. Batorego w Warszawie	568	212	465	202	484	213	192	192
3.	Liceum Ogólnokształcące nr IX im. Juliusza Słowackiego we Wrocławiu w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3	632	312	592	245	638	321	250	250
4.	Liceum Ogólnokształcące nr XIII im. Aleksandra Fredry we Wrocławiu w Zespole Szkół nr 5	395	288	310	288	347	288	256	256
5.	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni	340	162	337	173	322	178	135	135
6.	III Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Westerplatte w Gdańsku	500	183	650	208	670	191	180	180

Zauważyć należy, że w roku szkolnym 2004/2005 liczba uczniów w liceach ogólnokształcących dla dzieci i młodzieży wynosiła 746 tys. Obecnie wynosi ona 474 tys. (mniej o 272 tys., tj. o 36%). Szacuje się, że jeżeli odsetek uczniów wybierających liceum ogólnokształcące nie ulegnie zmianie w stosunku do obecnego, liczba uczniów w liceach w roku szkolnym 2018/2019 może wynieść 476 tys.

W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów wzrośnie do 641 tys., przekraczając nieznacznie poziom z 2010 r. - 632 tys. (jeżeli odsetek uczniów wybierających liceum ogólnokształcące nie ulegnie zmianie w stosunku do obecnego). Ma to związek z rozpoczęciem nauki w klasach I LO jednocześnie uczniów po III klasie gimnazjum i VIII klasie szkoły podstawowej.

Zwiększenie liczby oddziałów w klasie I dla uczniów liceów ogólnokształcących nie spowoduje istotnych (nie dających się zniwelować) problemów z zapewnieniem odpowiednich sal lekcyjnych dla zwiększonej liczby uczniów i tym samym uczenia się na zmiany. W ocenie skutków regulacji do ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe przeprowadzono analizę dostępności pomieszczeń w samodzielnych liceach ogólnodostępnych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, które wykazały niezerową liczbę sal lekcyjnych. Na podstawie analizy obliczono stosunek liczby oddziałów w poszczególnych liceach w kolejnych latach do liczby dostępnych sal lekcyjnych. W analizie uwzględniono prognozowaną populację uczniów liceów w kolejnych latach oraz założono, że nie powstaną nowe sale lekcyjne.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że w roku szkolnym 2019/2020 odsetek liceów, w których liczba oddziałów będzie większa choćby o jeden oddział od liczby sal, wyniesie 28%, co jednocześnie oznacza, że 72% liceów będzie dysponować odpowiednią liczbą sal dla wszystkich oddziałów klasowych. Należy jednak wyraźnie podkreślić, że w większości liceów liczba oddziałów, dla których liczba sal jest niewystarczająca, będzie stanowiła niewielki procent wszystkich oddziałów w danym liceum i nie będzie to stanowiło problemu, dlatego też w dalszej analizie sprawdzono liczbę liceów ogólnokształcących, w których liczba oddziałów przekroczy liczbę sal o 30%. W latach szkolnych 2016/2017 do 2018/2019 jedynie w 1-2% liceów liczba oddziałów o 30% przekroczy liczbę sal. W roku szkolnym 2019/2020 odsetek liceów, w których liczba oddziałów przekroczy liczbę sal o 30% wyniesie 8%. Ponadto należy jeszcze raz zaznaczyć, że w analizie założono, że nie powstaną nowe sale lekcyjne, nowe licea ogólnokształcące, a także, że średnia liczba uczniów na oddział w poszczególnych liceach będzie na obecnym poziomie. W rzeczywistości licea będą mogły zwiększać liczbę dostępnych pomieszczeń (przykładowo tam, gdzie liceum znajduje się w zespole z gimnazjum, nie będzie stanowiło to problemu), będą też powstawały nowe licea na bazie gimnazjów.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w Ministerstwie Edukacji Narodowej prowadzone są prace nad zmianami w zakresie kształcenia zawodowego, tak aby kształcenie to było bardziej efektywne i zharmonizowane z rynkiem pracy.

Obecnie we współpracy z pracodawcami modyfikowana jest oferta kształcenia zawodowego, która będzie obowiązywała od roku szkolnego 2019/2020, w tym zmianie ulegają podstawy programowe kształcenia w zawodach, tak by absolwenci branżowych szkół, techników oraz szkół policealnych byli lepiej przygotowani do podjęcia pracy (w większym stopniu spełniali wymagania stawiane przez pracodawców). Od października 2017 r. do końca stycznia 2018 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie organizuje seminaria branżowe z pracodawcami, na których prowadzona jest dyskusja dotycząca oczekiwanych przez rynek pracy zmian w kształceniu zawodowym. Na seminariach tych pracodawcy zgłaszają swoje zainteresowanie uruchamianiem szkół prowadzących kształcenie zawodowe lub klas „patronackich” w obecnie funkcjonujących lub nowych oddziałach szkół. Zgodnie z art. 8 ustawy Prawo oświatowe, szkoła i placówka może być zakładana i prowadzona przez: jednostkę samorządu terytorialnego, inną osobę prawną, osobę fizyczną. W związku z powyższym pracodawcy i przedsiębiorstwa mogą także, w świetle obowiązujących przepisów, być organami prowadzącymi szkoły kształcące w zawodach.

Ponadto w marcu 2018 r. Ministerstwo Edukacji Narodowej planuje organizację Kongresu Powiatów, w trakcie którego zostaną przedstawione zmiany w kształceniu zawodowym wchodzące w życie od roku szkolnego 2019/2020. Organy prowadzące szkoły będą zatem na bieżąco informowane o kompleksowych zmianach programowych i organizacyjnych wypracowanych z pracodawcami, które pozwolą na efektywne zaplanowanie oferty szkolnictwa branżowego i technicznego na rok szkolny 2019/2020.

Odnosząc się do problematyki braku nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły ponadpodstawowej, uprzejmie informuję, że etap uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych dotyczących projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego, pięcioletniego technikum oraz branżowej szkoły II stopnia został już zakończony - <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12300604>

Obecnie trwają końcowe prace wewnętrzresortowe w zakresie opracowania ostatecznej wersji dokumentu.

Rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego, pięcioletniego technikum oraz branżowej szkoły II stopnia zostanie podpisane i opublikowane w I kwartale 2018 roku.

Wobec powyższego, nie wydaje się być uzasadniona obawa o brak możliwości wyboru przez nauczycieli podręczników obowiązujących od roku szkolnego 2019/2020.

Równocześnie uprzejmie informuję, że podstawa programowa kształcenia w zawodach do branżowych szkół I i II stopnia, techników oraz szkół policealnych weszła w życie 1 września 2017 r. Przedstawiciele pracodawców w ramach projektu „Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego. Etap 1: Forum partnerów społecznych”, dokonali identyfikacji potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy w poszczególnych branżach/zawodach szkolnictwa zawodowego oraz dokonali przeglądu klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego i podstaw programowych kształcenia w zawodach. W wyniku prac ekspertów projektu opracowane zostały nowe podstawy programowe kształcenia w 60 zawodach, w tym w 5 zawodach pomocniczych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, które zostały określone w ww. rozporządzeniu. W chwili obecnej trwają prace nad nowymi podstawami programowymi kształcenia w pozostałych zawodach szkolnictwa zawodowego. Jednocześnie przygotowywana jest nowa struktura podstawy programowej.

W celu jak najlepszego dostosowania jej zapisów do potrzeb rynku pracy, Ministerstwo Edukacji Narodowej we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji prowadzi konsultacje z pracodawcami w ramach seminariów branżowych, które odbywają się od października 2017 r. i będą trwały do końca stycznia 2018 r. Na cotygodniowych seminariach, organizowanych w ramach projektu Partnerstwo na rzecz kształcenia zawodowego, prowadzone są dyskusje m.in. na temat zmian planowanych w szkolnictwie zawodowym.

W warsztatach oprócz pracodawców uczestniczą przedstawiciele resortów właściwych dla poszczególnych zawodów, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Instytutu Badań Edukacyjnych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz przedstawiciele szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

Wejście w życie nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach jest przewidziane na dzień 1 września 2019 r.

Zmiana podstawy programowej zawsze wprowadzana jest sukcesywnie z uwzględnieniem etapowości kształcenia. Taką zasadę przyjęto w przypadku reformy programowej w 2009 r. w szkołach podstawowych i gimnazjach, a w 2012 r. w szkołach ponadgimnazjalnych. Podobne rozwiązanie przyjęto w przypadku obecnie wprowadzanej zmiany podstawy programowej. W roku szkolnym 2017/2018 zmiany programowe objęły klasy: I, IV i VII ośmioletniej szkoły podstawowej - w pozostałych klasach szkoły podstawowej będą wdrażane sukcesywnie w kolejnych latach. W szkołach ponadpodstawowych nowa podstawa programowa również będzie wdrażana sukcesywnie, począwszy od klas I w roku szkolnym 2019/2020.

Taki system w praktyce oznacza obowiązywanie przez ustalony okres dwóch różnych podstaw programowych i konieczność realizacji przez nauczycieli różnych programów nauczania uwzględniających te podstawy. Wśród wielu czynników mających wpływ na efektywność nauczania należy w pierwszej kolejności wymienić ograniczenie stosowania metod podających, służących

przekazywaniu gotowych wiadomości oraz stosowanie metod i technik aktywizujących, sprzyjających samodzielności myślenia i działania, a także kształtowaniu pozytywnej motywacji do uczenia się.

Istota skuteczności nauczania nie leży zatem w podstawie programowej, która jest dokumentem określającym obowiązkowe cele kształcenia i zakres treści nauczania, lecz w stosowanych przez nauczyciela metodach i formach pracy z uczniami.

Z wyrazami szacunku

Anna Zalewska

MINISTERSTWO
EDUKACJI NARODOWEJ
00-018 Warszawa, Al. J. Ch. Szucha 25
tel. +48 22 34 74 100

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2018 -01- 18

ZAL. NR

DKO-WOK.4030.236.2017.JG 250139 2018-01-17
02 POLECONA

Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich, Biuro Rzecznika
Praw Obywatelskich

aleja Solidarności 77
00-090 Warszawa

2018-01-17 187089